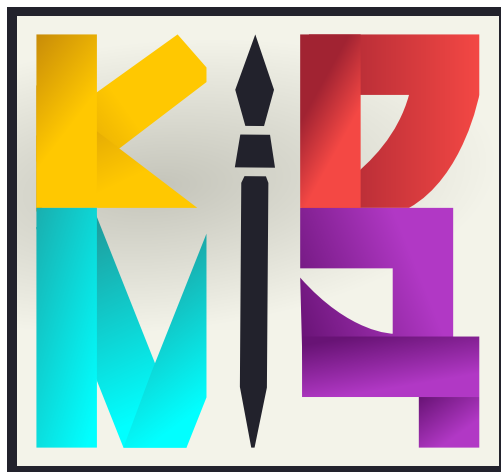

Тернопільський національний педагогічний університет
імені Володимира Гнатюка

Кафедра образотворчого мистецтва, дизайну
та методики їх навчання

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
ДО ВИКОНАННЯ КУРСОВИХ РОБІТ
З СКУЛЬПТУРИ**

(для здобувачів першого бакалаврського рівня освіти
спеціальності 023 Образотворче мистецтво,
декоративне мистецтво, реставрація)

Тернопіль – 2023

УДК 7.01/09

Методичні рекомендації до виконання курсових робіт з скульптури для здобувачів першого бакалаврського рівня освіти спеціальності 023 Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація. Навчальне видання / Укладачі: Р. Вільгушинський, П. Гаврас, М. Маркович, Н. Слободна – Тернопіль: Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка, 2023. – 18 с.

Укладачі:

Вільгушинський Роман Казимирович – народний художник України, професор кафедри образотворчого мистецтва, дизайну та методики їх навчання Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка;

Гаврас Павло Андрійович – викладач кафедри образотворчого мистецтва, дизайну та методики їх навчання Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка;

Маркович Марія Йосипівна – кандидат мистецтвознавства, доцент кафедри образотворчого мистецтва, дизайну та методики їх навчання Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка;

Слободна Надія Богданівна – викладач кафедри образотворчого мистецтва, дизайну та методики їх навчання Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка.

Рецензенти:

Мацішина З.А. – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри образотворчого мистецтва, дизайну та методики їх навчання Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка;

Овчарик Є.Я. – заслужений художник України, член національної спілки художників України тернопільській організації;

Дуда І. М. – заслужений працівник культури України, художник-реставратор II категорії Тернопільського обласного художнього музею.

Пропоноване навчальне видання розраховане на студентів для бакалаврів на пряму підготовки 023 Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація. Викладено методичні рекомендації до виконання і оформлення та захисту курсових робіт з скульптури для бакалаврів спеціальності 023 Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація, кафедри образотворчого мистецтва, дизайну та методики їх навчання факультету мистецтв.

Розглянуто на засіданні кафедри образотворчого мистецтва, дизайну та методики їх навчання Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка (Протокол № 6 від 30 січня 2023 року)

Розглянуто на засіданні науково-методичної комісії факультету мистецтв Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка (Протокол № 5 від 14 лютого 2023 року)

Рекомендовано до друку науково-методичною радою Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка (протокол № 7 від 15 лютого 2023 року)

ББК © Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка, 2023

ЗМІСТ

Вступ	1
1. Вимоги до оформлення курсової роботи	1
1.1 Структура курсової роботи.	1
1.2 Вимоги до структурних елементів основної частини.	2
1.3 Вимоги до оформлення курсової роботи.	5
2. Вимоги до практичної роботи.	5
3. Підготовка і порядок захисту курсової роботи.	6
3.1. Політика академічної чесності ТНПУ	6
3.2. Академічний плагіат	7
3.3. Порядок захисту курсової роботи	9
4. Критерії оцінювання курсової роботи	10
5. Рекомендована література	11
6. Список використаних джерел	12
Додатки	13

Вступ.

Курсова робота є обов'язковою складовою частиною процесу професійної підготовки студента, формою його самостійної позааудиторної творчої роботи. **Письмова курсова робота** — самостійна розробка студента конкретної теми з елементами наукового аналізу, що відображає надбані теоретичні знання та практичні навички, вміння працювати з літературою, вміння працювати із архівними матеріалами, аналізувати джерела, робити обґрунтовані висновки.

Метою курсової роботи з основ реставрації є набуття програмних компетентностей, а саме:

ЗК5 Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК6 Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

СК1 Здатність розуміти базові теоретичні та практичні закономірності створення цілісного продукту предметнопросторового та візуального середовища.

СК2 Здатність володіти основними класичними і сучасними категоріями та концепціями мистецтвознавчої науки.

СК3 Здатність формулювати цілі особистісного і професійного розвитку та умови їх досягнення, враховуючи тенденції розвитку галузі професійної діяльності, етапів професійного зростання та індивідуально-особистісних особливостей.

СК5 Здатність генерувати авторські інноваційні пошуки в практику сучасного мистецтва.

СК6 Здатність інтерпретувати смисли та засоби їх втілення у мистецькому творі.

СК7 Здатність адаптувати творчу (індивідуальну та колективну) діяльність до вимог умов споживача.

СК8 Здатність проводити аналіз та систематизацію зібраної інформації, діагностику стану збереженості матеріальнопредметної структури твору мистецтва, формулювати кінцеву мету реставраційного втручання.

Курсова робота з скульптури складається із теоретичної (письмової) та практичної роботи.

1. Вимоги до оформлення курсової роботи

1.1 Структура курсової роботи

Курсову роботу поділяють на:

- 1 – вступну частину,
- 2 – основну частину,
- 3 – список використаних джерел,

4 – додатки.

Вступна частина повинна мати такі структурні елементи: титульний лист, зміст, перелік умовних позначень, символів, одиниць, скорочень і термінів.

Основна частина містить такі структурні одиниці: вступ, текст курсової роботи, висновки, рекомендації, перелік посилань.

Додатки розміщують після основної частини курсової роботи.

Структурні елементи "титульний лист", "зміст", "вступ", "текст", "висновки", "перелік посилань" є обов'язковими.

Курсова робота виконується державною мовою.

Обсяг курсової роботи – 15-20 сторінок машинописного тексту; кількість джерел – не менше 25.

Титульний аркуш

Титульний аркуш є першою сторінкою курсової роботи і є основним джерелом бібліографічної інформації, необхідної для оброблення та пошуку документа.

Титульний аркуш повинен мати відомості, які подають у такій послідовності:

- а) назва міністерства і навчального закладу;
- б) гриф допущення до захисту;
- в) прізвище, повні ім'я і по батькові автора
- г) повна назва документу;
- д) підписи відповідальних осіб, включаючи керівника роботи;
- е) рік виконання курсової роботи;

Приклад оформлення титульного листа наведено у Додатку А.

Зміст вміщує в собі перелік скорочень, умовних позначень, символів, одиниць і термінів (якщо вони є), вступ, заголовки розділів і підрозділів (якщо вони є), висновки, список використаних джерел, додатки (якщо вони є) із вказівкою номера сторінки, з якої починається розділ чи підрозділ.

Перелік умовних позначень, символів, скорочень і термінів

Усі прийняті у курсовій роботі малопоширені умовні позначення, символи, одиниці, скорочення і терміни пояснюють у переліку, який вміщують безпосередньо після змісту, починаючи з нової сторінки.

Незалежно від цього при першій появі цих елементів у тексті курсової роботи наводять їх розшифровку.

1.2 Вимоги до структурних елементів основної частини:

У **вступі** має бути:

Актуальність проблеми, яка зумовила вибір теми дослідження, коротко викладена історія питання (ступінь вивчення теми) за хронологічним чи концептуальним принципом.

Об'єкт дослідження:...

Предмет дослідження:...

Мета дослідження: вивчити і науково обґрунтувати...

Гіпотеза дослідження (якщо вона є):...

У відповідності з метою і гіпотезою дослідження ставляться такі завдання:

1)...

2)...

3)...

Методи дослідження:

Наукова новизна дослідження полягає у тому...

Практичне значення дослідження.

Логіка дослідження зумовила структуру курсової роботи: вступ, ...розділи, висновки, список використаних джерел із...найменувань, ...додатків. Загальний обсяг...сторінок.

Вимоги до викладу тексту курсової роботи

Текст курсової роботи – це виклад відомостей про предмет (об'єкт) дослідження, які є необхідними й достатніми для розкриття сутності означеної роботи (опис теорії, методів роботи) та її результати.

Текст курсової роботи викладають, поділяючи матеріал на розділи. Розділи можуть поділятися на пункти або на підрозділи і пункти. Пункти, якщо це необхідно, поділяють на підпункти. Кожен пункт і підпункт повинен містити закінчену інформацію і висновки.

Висновки

Висновки вміщують безпосередньо після викладу тексту, починаючи з нової сторінки.

Висновки повинні містити в собі синтез “наскрізних” висновків за розділами, оцінку повноти вирішення поставлених завдань.

Рекомендації

У курсовій роботі на основі одержаних висновків можуть наводитись рекомендації. Рекомендації вміщують після висновків, починаючи з нової сторінки. Текст рекомендації може поділятися на пункти.

Посилання у курсовій роботі

Перелік джерел, на які є посилання в основній частині курсової роботи, наводять у кінці тексту, починаючи з нової сторінки. Його розміщують в алфавітному порядку і складають відповідно до чинних стандартів (див. Додаток Б).

Посилання в тексті роботи робляться в квадратних дужках:

- Якщо у тексті згадують конкретну частину документа, після неї можна зазначати (у квадратних дужках) порядковий номер позатекстового

посилання та сторінку, на якій подано цей об'єкт посилання. Між поданими відомостями проставляють знак «кома». Наприклад:

У тексті: [2, с. 28]; [2, с. 154]

У позатекстовому посиланні:

2. Нагайчук Н. Г. Фінанси страхових компаній : навч. посіб. Київ : УБС НБУ, 2010. 527 с.

- Якщо посилання в тексті подають на документ, авторами якого є одна, дві чи три особи, у квадратних дужках зазначають їхні прізвища, розділяючи знаком «кома». Наприклад:

У тексті: [Кушнарєнко, Удалова].

У позатекстовому посиланні:

Кушнарєнко Н. М., Удалова В. К. Наукова обробка документів : навч. посіб. Київ : Знання, 2006. 223с.

- Якщо посилання в тексті подають на документ, авторами якого є чотири та більше осіб, у квадратних дужках зазначають тільки його назву. Наприклад:

У тексті: [Управління персоналом в умовах економіки знань].

У позатекстовому посиланні: Управління персоналом в умовах економіки знань : монографія / Азарєнкова Г. М. та ін. Київ. 406 с.

Бібліографічні описи посилань у переліку наводять відповідно до чинних стандартів з бібліотечної та видавничої справи (ДСТУ 8302:2015. Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання. Запроваджений в дію в Україні 01.07.2016.) [1], [3].

Вимоги до додатків

У додатках вміщують матеріал, який:

- є необхідним для повноти курсової роботи, але включення його до основної частини наукової роботи може змінити впорядковане і логічне уявлення про дослідження.

- не може бути розміщений в основній частині курсової роботи через великий обсяг або способи його відтворення.

У додатки можуть бути включені:

- додаткові ілюстрації або таблиці;

- матеріали, які через великий обсяг, специфіку викладання або форму подання не можуть бути внесені до основної частини (оригінали фотографій, мікрофіші, формули, розрахунки, опис комп'ютерних програм, розроблених у процесі виконання роботи та ін.

Кожен додаток повинен починатися з нового аркуша і мати заголовок, виконаний великими літерами. У правому верхньому кутку над заголовком великими літерами пишеться відповідно: ДОДАТОК А, ДОДАТОК Б тощо.

1.3 Вимоги до оформлення курсової роботи

Рукопис (комп'ютерний друк) подається до захисту, прошитий у вигляді книги. Текст друкують на одній стороні аркуша білого паперу.

Рекомендований основний обсяг машинописного тексту рукопису	для бакалаврів - 15–20 аркушів
Формат білого паперу	A 4 (297 x 210 мм)
Міжрядкові інтервали	1,5 (до 30 рядків на сторінці)
Висота шрифту	14
Поля на сторінці	·ліве – 30 мм ·нижнє – 20 мм ·праве – 15 мм ·верхнє – 20 мм
Абзацний відступ	15 мм.
Нумерація сторінок	арабськими цифрами (без крапки) у правому верхньому куті аркуша. Титульний аркуш та зміст не нумеруються, хоча вони є фактично першою та другою сторінками роботи і враховуються при її наскрізній нумерації.
Структурні частини роботи	- заголовки друкують великими літерами симетрично до тексту та виділяють напівжирним (ЗМІСТ, ВСТУП, назви основних розділів, ВИСНОВКИ, СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ, ДОДАТКИ, СПИСОК ІЛЮСТРАЦІЙ, ІЛЮСТРАЦІЇ) - кожен структурну частину роботи починають з нової сторінки
Відстань між заголовками розділів і текстом	не повинна перевищувати двох рядків
Заповненість аркуша	Не менше ніж $\frac{3}{4}$ сторінки

2.Вимоги до практичної роботи.

Практична робота студента повинна відповідати наступним етапам

1	Створення ескізу (композиції) скульптури
2.	Підготовча робота – створення каркасу
3.	Прокладання глини по каркасу

4.	Моделювання форми скульптури згідно ескізу
5.	Заключний етап – узагальнення процесу моделювання
6.	Зняття кускової форми з моделі скульптури
7.	Відлив в матеріал (гіпс)
8.	Авторська проробка по гіпсу

Поетапність роботи необхідно подати у додатках, як фотографії.

3. Підготовка і порядок захисту курсової роботи

Підготовка курсової роботи повинна відбуватись згідно календарного плану-графіку, є чітко вказуються терміни кожного етапу виконання. Студент зобов'язаний звітувати про процес підготовки курсової роботи керівнику, що відмічається у таблиці підписом керівника. Зразок календарного плану-графіку виконання курсової роботи представлено у Додатку В.

3.1 Політика академічної чесності ТНПУ

Політикою академічної чесності ТНПУ передбачено дотримання певних моральних та правових норм, правил етичної поведінки в Університеті як студентами, так і працівниками при здійсненні навчальної та науково-дослідницької діяльності. Відповідальність за дотримання цінностей академічної чесності є водночас особистим обов'язком кожного та спільною справою університетської громади загалом. Кожен член університетської академічної спільноти – студент, викладач, дослідник, керівник – відповідальний за дотримання принципів академічної чесності в освітній, викладацькій та науковій діяльності.

Перелік настанов та цінностей, загальні моральні принципи та правила етичної поведінки осіб, що працюють і навчаються в університеті, якими вони мають керуватись у своїй діяльності встановлює Кодекс честі ТНПУ [2]. У ньому визначено особливо важливі принципи, якими мають керуватись здобувачі вищої освіти та наукові керівники випускних робіт, а саме:

- *принцип чесності та порядності* – у навчальній та викладацькій діяльності, у наукових дослідженнях, у практичній роботі тощо представники університетської громади зобов'язані діяти чесно, бути відвертими й у жодному разі свідомо не висувати неправдивих тверджень. Правдивість, принциповість, вірність взятим зобов'язанням, щирість перед іншими та перед самим собою.

- *принцип академічної свободи* – член університетської громади вільний у виборі об'єктів та методів досліджень, може висловлювати і поширювати будь-які ідеї та погляди, критикувати ідеї, погляди та діяльність інших. Обмеженням

академічної свободи є чинне законодавство та професійна етика. Дискримінація та зведення рахунків у зв'язку з критичними чи контрверсійними висловлюваннями неприпустимі.

Представники академічної спільноти ТНПУ повинні:

- дотримуватися принципів та правил академічної чесності;
- відповідально ставитися до своїх обов'язків, вчасно та добросовісно виконувати необхідні навчальні, дослідницькі завдання та роботу;
- не брати участь у будь-якій діяльності, що пов'язана з обманом, нечесністю;
- не видавати результати чужої праці за свої під час здійснення навчальної, наукової та трудової діяльності.
- вірити у власний розум та здібності;
- сумлінно та самостійно (крім випадків, які санкціоновано передбачають групову роботу) виконувати навчальні та дослідницькі завдання;
- поважати право інтелектуальної власності, наукові та навчальні здобутки інших;
- посилалися на джерела, з яких береться інформація, незалежно від того, в якому вигляді вона опублікована – в електронному чи паперовому;
- використовувати у своїй науковій та навчальній діяльності тільки надійні та достовірні джерела інформації, з обов'язковим посиланням на них;
- в разі виникнення складнощів, при виконанні навчальних чи дослідницьких завдань, звертатися за санкціонованою допомогою до колег, викладачів та наукових керівників.

3.2. Академічний плагіат

Забороненими у навчальній та науково-дослідницькій діяльності для студентів та працівників ТНПУ є [5]:

1. *Плагіат* – навмисне чи усвідомлене оприлюднення (опублікування), повністю або частково, чужого твору (тексту або ідей) під іменем особи, яка не є автором цього твору, без належного оформлення посилань.

Плагіатом вважається:

- дослівне відтворення чи копіювання тексту (послідовності набору не менше трьох речень) з книг, статей, Інтернет-ресурсів чи інших джерел без чіткого виокремлення копійованого тексту та посилання на автора (джерело);
- перефразування частин тексту інших авторів зі зміною порядку слів або наслідування структури їхньої аргументації без посилання на джерело;
- внесення незначних правок у скопійований матеріал

(переформулювання речень, зміна порядку слів в них тощо) та без належного оформлення цитування;

- оприлюднення твору, написаного третьою особою на замовлення здобувача вищої освіти;

- списування письмових робіт інших здобувачів вищої освіти;

- компіляція – створення значного масиву тексту шляхом копіювання із різних джерел без внесення в нього правок, посилань на авторів та «маскуванням» шляхом написання перехідних речень між скопійованими частинами тексту.

2. *Шахрайство, а саме:*

- фальсифікація або фабрикація інформації, наукових результатів та наступне використання їх в академічній роботі;

- підробка підписів в офіційних документах (залікових книжках, актах, звітах, угодах тощо);

- посилення на джерела, які не використовувалися в роботі;

- списування (реплікація) при складанні будь-якого виду підсумкового або поточного контролю;

- проходження процедур контролю знань підставними особами;

- здавання або репрезентація різними особами робіт з однаковим змістом як результату навчальної чи наукової діяльності.

3. *Несанкціонована співпраця, а саме:*

- надання допомоги для здійснення акту академічної нечесності – навмисна чи усвідомлена допомога або спроба допомоги іншому вчинити акт академічної нечесності;

- придбання в інших осіб чи організацій з наступним поданням як власних результатів навчальної та наукової діяльності (звітів, рефератів, контрольних, розрахункових, курсових, дипломних та магістерських робіт, есе, статей, монографій, навчальних посібників тощо).

4. *Пропонування чи отримання неправомірної винагороди* при оцінюванні результатів успішності, виконання навчальних чи дослідницьких завдань.

5. *Використання родинних або службових зв'язків* для отримання позитивної або вищої оцінки при складанні будь-якого виду підсумкового контролю або переваг у роботі.

6. *Включення до списку авторів* статей, монографій, підручників тощо осіб, які не брали участі в отриманні наукових результатів.

7. *Інші види академічної нечесності.*

Перевірка курсових робіт бакалаврів на наявність академічного плагіату проводиться з використанням програмно-технічних засобів за

допомогою системи дистанційного навчання Moodle. За результатами перевірки автору (авторам) роботи надається довідка (електронний звіт з системи антиплагіат), яка додається на захисті до роботи (вдруковується сторінка із зазначеним процентом авторського тексту).

Положенням про запобігання і виявлення плагіату та інших видів академічної нечесності у навчальній та науково-дослідній роботі здобувачів вищої освіти ТНПУ ім. В.Гнатюка встановлюються такі показники оригінальності текстів [5]:

текст вважається оригінальним (висока унікальність), робота допускається до захисту або опублікування	70% - 100%
оригінальність задовільна (середня унікальність), слід пересвідчитись у наявності посилань на першоджерела, робота потребує доопрацювання та повторної перевірки	50% - 69%
оригінальність незадовільна (низька унікальність), слід пересвідчитись у наявності посилань на першоджерела, робота відхиляється без права подальшого розгляду	менше 50%

3.3. Порядок захисту курсової роботи

Студент повинен скласти план-текст свого виступу та підготувати презентацію. Мета презентації – забезпечення стислої візуальної демонстрації основних результатів курсової роботи. Вона виконується за допомогою програмного забезпечення MS POWERPOINT.

Структура презентації:

- 1-й слайд – інформація з титульної сторінки роботи (назва кафедри, тема, ПІБ студента, тощо);
- 2-й слайд – актуальність теми роботи, стан її дослідженості, об’єкт, предмет дослідження, мета та завдання роботи;
- 3-6-й слайди – інформація з першого розділу;
- 7-10-й слайди – інформація з другого розділу, етапи виконання творчої роботи з показом аналогів, власних ескізів, фото етапів виконання робіт.

Вимоги до презентації:

- тривалість виступу – 5-10 хв.;
- максимальна кількість слайдів не повинна перевищувати 10 (15) шт.;
- шаблон оформлення – однаковий для всіх слайдів презентації.

Курсова робота до захисту не допускається, якщо вона:

1. Подана на кафедрі після закінчення встановленого терміну.
2. Написана на тему, яка не затверджена на засіданні кафедри.
3. Структура не відповідає вимогам.
4. Недбало оформлена, неякісно надрукована.

Якщо курсова робота має ознаки плагіату, то вона знімається з розгляду, а її авторіві виставляється оцінка «не задовільно» (в такому випадку студент пише нову курсову роботу на іншу тему).

4. Критерії оцінювання курсової роботи

№ п/п	Виконання вимог	К-сть балів
I	<i>теоретичної записки</i>	30
1	Формулювання основних наукових позицій у вступі (якість обґрунтування актуальності теми, мети, завдань, стану дослідженості теми тощо).	2
2	Переконливість, відповідність зазначеним завданням - висновків до розділів - та загальних висновків.	1 1
3	Науково-теоретичний рівень змісту (відповідність дослідження окресленій меті та завданням, повнота використання фактичних даних, ступінь опрацювання літератури): - I-го розділу (аналітичного); - II-го розділу (технологічного); - наявність посилань на джерела, їх достатність, роки видання, доцільність, співпадіння тощо.	4 4 3
4	Оформлення характеристики поетапності виконання скульптури	15
II	<i>творчої роботи</i>	60
	- відтворення характерних особливостей об'єкту, - використання матеріалів для скульптури - дотримання технологічності процесу скульптури	20 10 30
III	<i>Планомірність і систематичність роботи</i>	5

	<i>(проміжна атестація)</i>	
IV	Захист курсової роботи Чіткість і грамотність доповіді Якість і послідовність, логіка викладення матеріалу в презентації Відповіді на запитання, аргументованість власної точки зору	5
	Разом	100

Шкала оцінювання

Оцінювання	35 балів	55 балів	5 балів	100 балів
Відмінно (А)	31,5 – 35	49,5 – 55	4,5; 5	90 – 100
Дуже добре (В)	30 – 31	47 – 49	4	85 – 89
Добре (С)	26,5 – 29,5	41,5 – 46,5	4	75 – 84
Посередньо (Д)	23 – 26	35,5 – 41	3,5	65 – 74
Задовільно (Е)	21 – 22,5	33 – 35	3	60 – 64
Незадовільно (Fх)	12,5 – 20,5	19 – 32,5	2,5; 2	35 – 59
Незадовільно (F)	0 – 12	0 – 18,5	0-1,5	0– 34

5. Рекомендована література.

1. Красноголовець О. С. Основи скульптури: Навч. посіб. К.: Знання, 2008. 171 с., 28 с. іл
2. Одрехівський В. В. Скульптурні студії. Проблеми об'ємно-просторової форми: Навчально-методичний посібник по програмі «Скульптура». – Львів: Афіша, 2003. – 48 с.: іл.
3. Одрехівський Р. В. Скульптура. Голова та фігура людини. Посібник. – Л., Ліга-прес, 2013. – 79 с., ілюст.
4. Туманов І. М. Рисунок, живопис, скульптура: Теоретико-методологічні основи комплексного навчання: Навчальний посібник. Львів: Аверс, 2010. 496 с.
5. Яцуненко А. А. Пластика. Види рельєфів: основи ліплення / А. А. Яцуненко. – Львів: ЗУКЦ, 2012. – 80 с.: іл.

6. Список використаних джерел

1. Інформація та документація. Бібліографічне посилання ДСТУ 8302:2015 [Електронний ресурс] : презентація / Бібліотека університету імені Бориса Грінченка ; уклад. С. Гузенко. Київ, 2017. URL: https://kubg.edu.ua/images/stories/podii/2017/06_21_posylannia/dstu_8302.pdf.– (дата звернення: 15.02.2022).
2. Кодекс честі Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Тернопіль, 2016. 10 с. URL: http://tnpu.edu.ua/naukova-robota/public%20information/Kodeks_chesti.pdf (дата звернення: 15.02.2022).
3. Приклади оформлення бібліографічного опису у списку джерел, який наводять у дисертації, і списку опублікованих робіт, який наводять в авторефераті. *Бюлетень ВАК України*. № 5, 2009.
4. Положення про курсові роботи, затверджене вченою радою Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка від 27.11.2012 р. (із змінами і доповненнями, затвердженими вченою радою університету від 29. 01. 2019 р.). Тернопіль, 2019. 6 с. URL: https://tnpu.edu.ua/about/public_inform/upload/2019/Polozhennia_pro_kursovi_roboty.pdf
5. Положення про запобігання і виявлення плагіату та інших видів академічної нечесності у навчальній та науково-дослідній роботі здобувачів вищої освіти Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка (затверджене вченою радою університету від 22.05.2018 р.). Тернопіль, 2018. 7 с. URL: <http://tnpu.edu.ua/naukova-robota/public%20information/Plag%20zdobyv.pdf>

**Тернопільський національний педагогічний університет імені
Володимира Гнатюка**

Кафедра образотворчого мистецтва, дизайну та методики їх навчання

«До захисту допущено»
Завідувач кафедри
образотворчого мистецтва,
дизайну та методики їх навчання
_____ Марія МАРКОВИЧ
“ ___ ” _____ 20__ р.

КУРСОВА РОБОТА

з скульптури

на тему: « _____ »

Студента (ки) 3 курсу групи ОДР-36
спеціальності 023 Образотворче
мистецтво, декоративне мистецтво,
реставрація

Іванюка Івана Івановича

(ППІ студента)

Керівник: Народний художник
України, професор кафедри
образотворчого мистецтва,
дизайну та методики їх навчання

Вільгушинський Роман

Казимирович

(посада, вчене звання, науковий ступінь, ППІ)

Національна шкала _____

Кількість балів _____

Оцінка: ECTS _____

м. Тернопіль – 202_ рік

**Зразок оформлення списку використаних джерел з урахуванням
Національного стандарту України ДСТУ 8302:2015**

Характеристика джерела	Приклад оформлення
Книги: Один автор	1. Демиденко О. І. Рисунок. Гіпсова класична голова людини: навч. посібник для студентів вищ. навч. закл. Запоріжжя : ТОВ «Фінвей», 2013. 95 с. 2. Трошкіна О. А. Рисунок голови людини : навч. посіб. Київ : НАУ, 2011. 128 с. 3. Чеботов І. П. Харківська школа рисунка : монографія. Харків : ХДАДМ, 2017, 339 с.
Два автори	1. Хмельовський О., Костукевич С. Графіка і основи графічного мистецтва: навч. посібник. Луцьк: вид-во ЛДПУ, 2003. 160 с.
Три автори	1. Горбуров Е. Г., Левченко Л. Л., Беляєва Е. В. Николаев в Восточной (Крымской) войне 1853-1856 гг.: Неизвестные архивные документы. Николаев: Илион, 2020. 440 с.
Чотири і більше авторів	1. Синиця С. М., Гринів Л. В., Ляхович Г. В., Романюк М. Д. Міжнародний менеджмент : навч. посіб. Івано-Франківськ : Прикарпатський нац. ун-т ім. В. Стефаника, 2014. 336 с. 2. Модернізація менеджменту та публічного управління в системі охорони здоров'я : монографія / Р. Р. Августин та ін. Тернопіль : Крок, 2020. 560 с.
Автор(и) та редактор(и)/упорядники	1. Березенко В. В. PR як сфера наукового знання : монографія / за заг. наук. ред. В. М. Манакіна. Запоріжжя : ЗНУ, 2015. 362 с. 2. Бутко М. П., Неживенко А. П., Пепа Т. В. Економічна психологія : навч. посіб. / за ред. М. П. Бутко. Київ : ЦУЛ, 2016. 232 с.
Без автора	1. Проблеми українського термінологічного словникарства в мистецтвознавстві й етнології : науковий збірник пам'яті Миколи Трохименка. Т. 1 / Ін-т мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М.Т. Рильського, Київський держ. ін-т декоративно-прикладного мистецтва і дизайну ім. М. Бойчука, Всеукраїнське тов-во політ. в'язнів і репресованих ; ред. М. Селівачов. Київ : Ант, 2002. 264 с. 2. Ідеї, смисли, інтерпретації образотворчого мистецтва. Українська теоретична думка XX століття: Антологія. Т. 3 / упоряд. Р.М. Яців. Львів : ЛНАМ; Інститут народознавства НАН України, 2019. 960 с.
Багатотомні видання	1. Тернопільський енциклопедичний словник : у 4 т. / редкол.: Г. Яворський та ін. Тернопіль : Видавничо-поліграфічний комбінат «Збруч», 2008. Т. 3 : П–Я. 708 с.
Автореферати	1. Шепеть Т. М. Станкова графіка львова 1990 – 2000-х років:

дисертацій	національна специфіка та європейський мистецький контекст : автореф. дис. ... канд. мистецтвознавства : 17.00.05. Львів, 2019. 20 с.
Дисертації	1. Майстренко-Вакуленко Ю. В. Передумови і тенденції розвитку українського станкового рисунка (кінець XVII – початок XX століття) : дис... канд. мистецтвознавства: 17.00.05. Київ, 2005. 192 с 2. Сидоренко В. Д. Культурологічні аспекти художньо-стильової еволюції візуального мистецтва України (XX- початок XXI ст.) : дис... канд. мистецтвознавства : 17.00.01. Харків, 2004. 169 с.
Законодавчі та нормативні документи	1. Про освіту : Закон України від 05.09.2017 р. № 2145-VIII. <i>Голос України</i> . 2017. 27 верес. (№ 178-179). С. 10–22. 2. Про вищу освіту : Закон України від 01.07.2014 р. № 1556-VII. Дата оновлення: 28.09.2017. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1556-18 (дата звернення: 15.11.2017). 3. Про затвердження Вимог до оформлення дисертації : наказ Міністерства освіти і науки від 12.01.2017 р. № 40. <i>Офіційний вісник України</i> . 2017. № 20. С. 136–141.
Архівні документи	1. Архівні наукові фонди рукописів і фонозаписів Інституту мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М.Т. Рильського НАН України. Ф. 16. Волинський краєзнавчий музей. Од. зб. 24. Шуликов И. «Пасхальные яйца на Волыни». 1915 р. Арк. 1–7.
Стандарти	1. ДСТУ 7152:2010. Видання. Оформлення публікацій у журналах і збірниках. [Чинний від 2010-02-18]. Вид. офіц. Київ, 2010. 16 с. (Інформація та документація).
Каталоги, альбоми	1. Паркова скульптура Тернополя: каталог/ Л. Б. Берник (ред., упор.), В. М. Окаринський (упор., вст. ст.), Є. Т. Удін (худ. ред.). Тернопіль : Крок, 2012. 72 с. 2. Мистецтво України. 1991–2003: альбом /Упоряд. Т. Придатко, З.Чегусова. Київ: Мистецтво, 2003. 416 с.
Бібліографічні покажчики	1. Мистці Тернопільщини. Ч. 1. Образотворче мистецтво : бібліогр. покажч. / департамент культури, релігій та національностей Терноп. облдержадмін., Терноп. обл. універс. наук. б-ка ; уклад. В. Миськів ; вступ. ст. І. Дуда ; кер. проекту та наук. ред. В. Вітенко; ред. Г. Жовтко. Тернопіль : Підручники і посібники, 2015. 496 с. 2. Митці Львівщини : календар знам. і пам'ят. дат на 2016 рік / упоряд. Н. Письменна; ред. О. Букавіна; наук. ред. І. Сварник; ЛОУНБ. Львів, 2016. 91 с.
Частина видання: книги	1. Скринник-Миська Д. «Сучасне мистецтво», «Сучасний художник»: трансформація понять. <i>Ідеї, смисли, інтерпретації образотворчого мистецтва: Українська теоретична думка XX</i>

	<i>століття</i> : Антологія / Упоряд. Р. М. Яців. Частина 3. Львів : Львівська національна академія мистецтв; Інститут народознавства НАН України ; Простір-М, 2019. С. 274–281.
Частина видання: матеріалів конференцій (тези, доповіді)	1. Векленко О. А. Володимир Победін – людина, художник, педагог (28.04.1918 – 9.09.2006 р.) (до 100-річчя з дня народження). «Педагогічні аспекти підготовки викладачів з візуального мистецтва та дизайну: сучасність і перспективи» та «Актуальні питання мистецтвознавства: виклики ХХІ століття» : зб. матеріалів Міжнародних науково-методичних конференцій професорсько-викладацького складу і молодих учених в рамках ІХ Міжнародного форуму «Дизайн-освіта 2017», м. Харків, 9–12 жовтня 2017 року / За загал. ред. Даниленка В. Я. Харків : ХДАДМ, 2017. С. 138–141. 2. Кашуба М. Гра як втеча від світу в умовах глобалізації. <i>Духовність. Культура. Глобалізація</i> : матер. міжнар. наук. конф., м. Львів, 28 жовтня 2019 р. Львів: ЛНУ ім. І. Франка, 2019. С. 17–18.
Частина видання: довідкового видання	1. Мельничук Б., Щербак Л. Удін Євген Тимофійович. <i>Тернопільський енциклопедичний словник</i> : у 4 т. / редкол.: Г. Яворський та ін. Тернопіль : Видавничо-поліграфічний комбінат «Збруч», 2008. Т. 3 : П–Я. С. 483–848.
Частина видання: продовжуваного видання	1. Гомирева О. І. Стилiстичнi особливостi портретiв Тараса Шевченка iталійським оливцем 1857–1859 рокiв. <i>Молодий вчений</i> . 2018. № 6(1). С. 67–74. 2. Шумський І. Емоційність (спонтанність) та сила зображальних засобів у мистецтві портрета (на прикладі гротескних рисунків та шаржів). <i>Вісник Львівської національної академії мистецтв</i> . 2020. Вип. № 44. С. 40–47. 3. Демиденко О. І., Поддубко К. В. Застосування методу композиційно-графічного аналізу при викладанні академічного рисунку. <i>Вісник Харківської державної академії дизайну і мистецтв</i> . 2013. № 1. С. 80–83.
Частина видання: періодичного видання (журналу, газети)	1. Юрчак М. Олеся Гудима: кроки поміж сновидами й ангелами. <i>Літературний Тернопіль</i> . 2016. № 2. С. 97–103. 2. Храмова-Баранова О. Л., Вплив графічних технік на розвиток образотворчого мистецтва і дизайну в Україні. <i>Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв</i> : наук. журнал. Київ : ІДЕЯ-ПРИНТ, 2020. № 1. С. 45–50. 3. Лазука, Л. Несподівані «Кроки» Олесі Гудими : молода художниця представила картини [в АртГалереї], на яких вона думає кольором. <i>Нова Тернопільська газета</i> . 2010. 230–29 черв. С. 14.
Електронні ресурси	1. Баршинова О. Про актуальне українське мистецтво. URL: http://www.culturalproject.org/video/53.html . (дата звернення:

	<p>15.04.2022).</p> <p>2. Мельничук А. І. Анатомічні рисунки К. К. Костанді з фондів Національного художнього музею України. «<i>Cultural studies and art criticism: things in common and development prospects</i>»: дистанційна міжнародна науково-практична конференція, 27–28 листопада 2020 р. С. 199–201. DOI: https://doi.org/10.30525/978-9934-26-004-9-51</p>
--	--

ДОДАТОК В.**Зразок календарного плану-графіку виконання курсової роботи студента**

Етапи роботи		Термін виконання	Дата фактичного виконання та підпис керівника
над теоретичною запискою	над практичною частиною		
Обрання теми. Підбір літератури та веб-джерел			
Написання вступу	Робота над архівними та літературними джерелами		
Чернетковий варіант першого розділу	Пошук ескізів та композиційних схем скульптури.		
Чернетковий варіант другого розділу	Поетапне виконання скульптури		
Оформлення роботи, здача на кафедру. Підготовка презентаційних матеріалів			
Захист курсової роботи			